

Nota van toelichting

I Algemeen deel

1. Inhoud besluit

Met dit besluit, dat het Besluit kinderopvangtoeslag wijzigt, wordt de koppeling gewerkte uren vastgelegd voor gezinnen die recht hebben gekregen op kinderopvangtoeslag als gevolg van de Verzamelwet kinderopvang 2021¹ en de Wet verbetering uitvoerbaarheid toeslagen² (hierna: WVUT).

Om in aanmerking te komen voor kinderopvangtoeslag moet een ouder voldoen aan de arbeidseis. Hij moet arbeid verrichten of een traject naar werk volgen, zoals beschreven in de Wet kinderopvang. Als een ouder een partner heeft, geldt deze arbeidseis ook voor de partner. Met de Verzamelwet kinderopvang 2021 en WVUT zijn er drie uitzonderingen op de arbeidseis toegevoegd:

- gezinnen waarvan één van de ouders een permanente indicatie heeft op basis van de Wet langdurige zorg (Wlz-indicatie), hebben sinds 1 januari 2021 aanspraak op kinderopvangtoeslag. Daarin voorziet artikel 1.6, achtste en negende lid, van de Wet kinderopvang.
- gezinnen waarvan één van de ouders een tijdelijke Wlz-indicatie heeft, kunnen vanaf 1 januari 2023 aanspraak maken op kinderopvangtoeslag. Daarin voorzien artikel I, onderdelen Ha en Hb, en artikel II, tweede lid, van de Verzamelwet kinderopvang 2021.
- gezinnen waarvan één ouder is veroordeeld tot een vrijheidsbenemende straf of maatregel van langer dan drie maanden, kunnen vanaf 1 januari 2022 aanspraak maken op kinderopvangtoeslag gedurende de periode waarin die straf of maatregel ten uitvoer wordt gelegd. Dat regelen het tiende en elfde lid van artikel 1.6 van de Wet kinderopvang vanaf die datum.

De arbeidseis voor de andere ouder in het gezin blijft gelden. Alleenstaande ouders met een Wlz-indicatie of een vrijheidsbenemende straf of maatregel van langer dan drie maanden hebben met de Verzamelwet kinderopvang 2021 en WVUT geen recht gekregen op kinderopvangtoeslag. Onderhavig besluit maakt daarin geen wijziging. Deze ouders kunnen nog steeds bij de gemeente terecht voor een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft geld beschikbaar gesteld aan gemeenten via het gemeentefonds om ouders die vanwege een sociale of medische indicatie (SMI) niet in staat zijn om voor hun kinderen te zorgen, tegemoet te komen in de kosten van kinderopvang.

Het aantal uren kinderopvang dat in aanmerking komt voor kinderopvangtoeslag is gekoppeld aan het aantal gewerkte uren, de zogenoemde koppeling gewerkte uren (hierna: KGU). Voor ouders die gebruik maken van een voorziening die gericht is op arbeidsinschakeling of scholing, een opleiding of een cursus (de doelgroepers), bedraagt de KGU 230 uur per kalendermaand.

Het uitgangspunt bij de KGU in het Besluit kinderopvangtoeslag is dat voor het recht op kinderopvangtoeslag wordt uitgegaan van de arbeidsuren van de minst werkende ouder.

¹ Wet van 2 december 2020 tot wijziging van de Wet kinderopvang in verband met enkele wijzigingen met betrekking tot het recht op kinderopvangtoeslag (Stb. 2020 518).

² Wet van 16 december 2020 tot wijziging van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen en enkele andere wetten met het oog op verbetering van de uitvoerbaarheid van toeslagen (Stb. 2020 543)

Deze uitwerking zou tot de ongewenste situatie leiden dat de ouder die vanwege een Wlz-indicatie of detentie gedurende het jaar niet meer kan werken, wel blijft meetellen voor de KGU en dus het totale recht op opvanguren voor het gehele jaar. Hierdoor komen vanaf dat moment opvanguren niet meer in aanmerking voor kinderopvangtoeslag, ondanks dat beoogd is dat het gezin wel recht behoudt op kinderopvangtoeslag. Om dit te voorkomen regelt dit besluit dat bij deze gezinnen de ouder met een Wlz-indicatie of detentie op gelijke wijze wordt behandeld als een doelgroeper voor de KGU. Ofwel, dat deze ouder voor de berekening van de KGU 230 uur per kalendermaand opbouwt voor iedere maand dat hij een Wlz-indicatie heeft of gedetineerd is. Op deze wijze wordt de ouder in het gezin die wel werkt niet belemmerd door de KGU en behoudt het gezin, zoals beoogd met de aangenomen wetswijzigingen, voor voldoende uren recht op kinderopvangtoeslag om arbeid en zorg te kunnen combineren.

Onderstaande rekenvoorbeelden laten zien dat de nadere uitwerking in dit besluit voorkomt dat het recht op KOT in sommige situaties (zoals voorbeeld I en III), voor het jaar waarin Wlz of detentie ingaat of afloopt, te laag kan uitkomen om de combinatie van arbeid en zorg voor de resterende ouder als beoogd te faciliteren.

Rekenvoorbeeld I (dagopvang)

Ouder A werkt 200 uur per maand, gedurende 12 maanden. Ouder B werkt 100 uur per maand, de eerste 6 maanden. De laatste 6 maanden heeft ouder B een Wlz-indicatie en werkt niet.

Ongewijzigde situatie

- KGU ouder A: $(200 \text{ uur} \times 12 \text{ maanden}) \times 140\% = 3.360 \text{ uur}$
- KGU ouder B: $(100 \text{ uur} \times 6 \text{ maanden} + 0 \text{ uur} \times 6 \text{ maanden}) \times 140\% = 840 \text{ uur}$

Dit gezin komt voor het hele jaar in aanmerking voor maximaal 840 uur kinderopvangtoeslag.

Situatie na wijziging volgens het voorgestelde besluit

- KGU ouder A: $(200 \text{ uur} \times 12 \text{ maanden}) \times 140\% = 3.360 \text{ uur}$
- KGU ouder B: $(100 \text{ uur} \times 6 \text{ maanden}) \times 140\% + (230 \text{ uur} \times 6 \text{ maanden}) = 2.220 \text{ uur}$

Dit gezin komt voor het hele jaar in aanmerking voor maximaal 2.220 uur kinderopvangtoeslag.

Rekenvoorbeeld II (buitenschoolse opvang)³

Ouder A zit de eerste 5 maanden van het jaar in detentie. Daarna zit deze ouder 1 maand werkloos thuis. De laatste 6 maanden studeert deze ouder. Ouder B werkt de eerste 6 maanden 100 uur per maand en de laatste 6 maanden 150 uur per maand.

Ongewijzigde situatie

- KGU ouder A: $(0 \text{ uur} \times 6 \text{ maanden}) + (230 \text{ uur} \times 6 \text{ maanden}) = 1.380 \text{ uur}$

³ Voor de berekening van het aantal uren opvang dat in aanmerking komt voor kinderopvangtoeslag, wordt de KGU van werkende ouders vermenigvuldigd met 140% voor de dagopvang en 70% voor buitenschoolse opvang. Met het Besluit van (PM) tot wijziging van het Besluit kinderopvangtoeslag in verband met de indexatie van de toetsingsinkomens en de maximum uurprijzen voor de dagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang 2021, is het percentage voor de buitenschoolse opvang opgehoogd naar 140% per 1 januari 2022. In hetzelfde besluit is de KGU voor 2021 verruimd wegens de gevolgen van corona. Hierdoor komen ook werkende ouders in aanmerking voor kinderopvangtoeslag voor het maximum van 230 uur kinderopvang per kalendermaand voor die maanden waarin zij arbeid verrichten. Dit heeft geen invloed op het onderhavige besluit, omdat deze verruiming enkel ziet op werkende ouders.

- KGU ouder B: $(100 \text{ uur} \times 6 \text{ maanden} + 150 \text{ uur} \times 6 \text{ maanden}) \times 140\% = 2.100 \text{ uur}$. Dit gezin komt voor het hele jaar in aanmerking voor maximaal 1.380 uur kinderopvangtoeslag.

Situatie na wijziging volgens het voorgestelde besluit

- KGU ouder A: $(230 \text{ uur} \times 5 \text{ maanden}) + (0 \text{ uur} \times 1 \text{ maand}) + (230 \text{ uur} \times 6 \text{ maanden}) = 2.530 \text{ uur}$
 - KGU ouder B: $(100 \text{ uur} \times 6 \text{ maanden} + 150 \text{ uur} \times 6 \text{ maanden}) \times 140\% = 2.100 \text{ uur}$
- Dit gezin komt voor het hele jaar in aanmerking voor maximaal 2.100 uur kinderopvangtoeslag.

Rekenvoorbeeld III (dagopvang)

Ouder A werkt het hele jaar 150 uur per maand. Ouder B heeft het gehele jaar een Wlz-indicatie.

Ongewijzigde situatie

- KGU ouder A: $(150 \text{ uur} \times 12 \text{ maanden}) \times 140\% = 2.520 \text{ uur}$
- KGU ouder B: in het huidige besluit telt deze ouder niet mee voor de KGU, omdat de ouder het gehele jaar geen gewerkte uren heeft.

Dit gezin komt voor het hele jaar in aanmerking voor maximaal 2.520 uur kinderopvangtoeslag.

Situatie na wijziging volgens het voorgestelde besluit

- KGU ouder A: $(150 \text{ uur} \times 12 \text{ maanden}) \times 140\% = 2.520 \text{ uur}$
- KGU ouder B: $(230 \text{ uur} \times 12 \text{ maanden}) = 2.760 \text{ uur}$

Dit gezin komt voor het hele jaar in aanmerking voor maximaal 2.520 uur kinderopvangtoeslag.

2. Financiële consequenties

De wijziging heeft geen financiële consequenties. De aanpassingen in het recht op kinderopvangtoeslag zijn reeds van dekking voorzien in het kader van de Verzamelwet kinderopvang 2021 en de WVUT. De onderhavige wijziging van het besluit kinderopvangtoeslag voorkomt een onbedoeld effect op de KGU voor de betreffende doelgroepen en borgt daarmee de totstandkoming van de uitkomst beoogd met de aanpassingen in het recht op kinderopvangtoeslag in het kader van de Verzamelwet kinderopvang 2021 en de WVUT.

3. Uitgebrachte adviezen

PM: uitvoeringstoets Toeslagen

4. Gevolgen regeldruk

Deze wijziging heeft geen extra gevolgen voor de regeldruk. De gezinnen moeten voldoen aan de KGU, ook als deze niet wordt gewijzigd. Dit besluit vult dit slechts nader in, zodat dit niet nadelig uitpakt voor de betreffende gezinnen. Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft het dossier niet geselecteerd voor een formeel advies, omdat het geen gevolgen voor de regeldruk heeft.

5. Uitkomsten internetconsultatie

PM

6. Resultaten voorhangprocedure

PM

7. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst. De wijziging voor ouders wiens partner niet kan werken en niet kan zorgen voor de kinderen vanwege een permanente Wlz-indicatie werkt terug tot 1 januari 2021, het moment waarop artikel 1.6, achtste en negende lid, van de Wet kinderopvang in werking traden. Hiermee wordt voorkomen dat deze gezinnen die in 2021 kinderopvangtoeslag hebben ontvangen, conform aanpassing van de Wet kinderopvang, dit (deels) moeten terugbetalen bij de definitieve toekenning van de kinderopvangtoeslag in 2022. Voor ouders wiens partner is veroordeeld tot een vrijheidsbenemende straf of maatregel van langer dan drie maanden is voorzien in terugwerkende kracht tot 1 januari 2022. Op dat moment is artikel 1.6, tiende en elfde lid, van de Wet kinderopvang in werking getreden. Voor ouders wiens partner niet kan werken en niet kan zorgen voor de kinderen vanwege een tijdelijke Wlz-indicatie wordt per 1 januari 2023 een voorziening getroffen middels een wijziging van artikel 1.6, achtste en negende lid, van de Wet kinderopvang. Voor deze doelgroep is dus geen additionele wijziging van het Besluit kinderopvangtoeslag nodig, want dat is reeds in dit besluit geregeld.

Met de inwerkingtredingsbepaling wordt afgeweken van de vaste verandermomenten voor regelgeving, zoals neergelegd in aanwijzing 4.17 van de Aanwijzingen voor de regelgeving. Daaruit volgt dat algemene maatregelen van bestuur in werking treden op 1 januari of 1 juli. Dat geldt ook voor de minimuminvoeringstermijn van twee maanden. De reden daarvoor is dat deze wijziging samenhangt met de wijzigingen van artikel 1.6 van de Wet kinderopvang, die op 1 januari 2021 respectievelijk 1 januari 2022 zijn ingegaan. Er is daarom haast bij geboden om in de uitwerking van die bepalingen te voorzien.

II Artikelsgewijs deel

Artikel I

Artikel I voorziet in twee wijzigingen van artikel 8a, eerste lid, onderdeel b, van het Besluit kinderopvangtoeslag. Onderdeel A ziet op ouders met een partner die een Wlz-indicatie heeft, onderdeel B op ouders met een partner die is veroordeeld tot een vrijheidsbenemende straf of maatregel van ten minste drie maanden. Voor beide groepen ouders geldt dat de duur van het recht op zorg respectievelijk van de vrijheidsbenemende straf of maatregel wordt uitgedrukt in kalendermaanden, vermenigvuldigd met 230 uren per kalendermaand.

Deze regel (duur uitdrukken in kalendermaanden, vermenigvuldigen met 230 uren per kalendermaand) is hetzelfde als voor ouders als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, subonderdeel 3. Voor de leesbaarheid is met dit besluit een apart subonderdeel gecreëerd voor deze nieuwe doelgroepen.

De reden om artikel I op te splitsen in onderdeel A en onderdeel B is gelegen in de inwerkingtredingsbepaling. Onderdeel A werkt terug tot en met 1 januari 2021 en onderdeel B tot en met 1 januari 2022.

Deze nota van toelichting wordt ondertekend mede namens de Staatssecretaris van Financiën.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

A. D. Wiersma

CONCEPT